

Utrechts Julianapark verdient gemeentelijke monumentenstatus

Het honderd jaar oude Julianapark in Utrecht heeft een hoge cultuurhistorische waarde. Dit park naar ontwerp van Copijn is bovendien de belangrijkste groenvoorziening voor de wijken Ondiep en Zuilen. Genoeg reden om het park op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen, maar de gemeente is huiverig.

Het park van Kol

De Utrechtse bankier Jan Kol (1848-1919) gaf in 1903 de firma Hendrik Copijn en Zn opdracht een wandelpark aan te leggen. Kol verwachtte hiermee de bouw van een villawijk te stimuleren en te verdienen aan de grondverkoop. Er kwamen echter geen villa's, maar enkele jaren later wel honderden arbeiderswoningen. Het waren dan ook de arbeidersgezinnen uit Ondiep en Zuilen die graag gebruik maakten van het 'park van Kol'. Jan Kol beheerde zijn park met zorg. Dit oudste parkdeel is nog vrij gaaf aanwezig. Vanaf het fraaie toegangshek slingeren de paden langs de voormalige parkwachterswoning, grasvelden, oude boomgroepen en rond de grillig gevormde grote vijver naar de uitkijkheuvel. In 1908 voegde Kol aan de noordwestkant een hertenkamp toe, waarschijnlijk ook een ontwerp van Copijn. De grote cementrustieke rotsformatie die in de hertenkamp verrees, is ondanks wat beschadigingen nog compleet.

Verkoop aan de gemeente Utrecht

"Valt hier nog iets te redden?" Met deze verontruste kop berichtte het *Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad* in oktober 1928 dat de erfgenamen van Kol het park wilden veilen als bouwkveld. Om het park te behouden, kocht de gemeente Utrecht het park met aangrenzende grond aan. In 1930 krijgt het park een nieuwe naam: het Julianapark.

Uitbreiding met speelweide en theehuis

Kort daarop breidde de gemeente het park uit met een grote speelweide en een theehuis voor het groeiende aantal wijkbewoners. Plantsoenmeester Krijn Perk Vlaanderen ontwierp de ovaalvormige speelweide naar het voorbeeld van de speelweide in het Utrechtse Wilhelminapark (Copijn, 1888). De aanleg van de speelweide en de bouw van het theehuis werden een werkverschaffingsproject

voor jongeren uit de wijk en kwam in 1936 gereed. In de decennia daarna onderging het park geen grote wijzigingen meer.

Hoge monumentale waarde

Ondanks een eeuw intensief gebruik heeft het park zijn eigenheid en oorspronkelijke structuur en schoonheid grotendeels behouden. Het park bevat nog veel historische elementen als de vijver, de padenstructuur, de hertenkamp en ruim 150 monumentale bomen. Ook de recreatieve en educatieve functie van het park is bewaard gebleven en geeft het park een belangrijke ecologische functie.

Er is dus alle reden om het park te behouden en beschermen voor toekomstige generaties. Hoewel de gemeente Utrecht trots is op haar erfgoed, is zij de afgelopen jaren huiverig geweest om het park op de gemeentelijke monumentenlijst te zetten. Verzoeken hiertoe zijn afgewezen. Het gemeentelijke besluit om het beheer van de hertenkamp af te stoten en dit bij vrijwilligers te leggen, geeft bovendien te denken.

Op de gemeentelijke monumentenlijst

Om het park de gewenste monumentale status te geven, is de stichting Zuilen en Vecht een publiciteitscampagne en een handtekeningenactie begonnen. In het paviljoen in het park is op 8 maart een kleine tentoonstelling geopend over de geschiedenis en waarde van het park. In de aanloop naar de expositie heeft de Stichting een verkiezingsdebat georganiseerd over het Julianapark. Gevolg hiervan is dat op 6 maart raadsbreed de motie is aangenomen om de procedure voor de plaatsing van het Julianapark op de gemeentelijke monumentenlijst te starten. 2014 moet het jaar worden waarin het Julianapark zijn verdiende plek op de gemeentelijke monumentenlijst krijgt.

Het Julianapark aan de Amsterdamsestraatweg in de wijk Zuilen is dagelijks geopend tot 21.00 uur van april tot en met september. In de wintermaanden gaat het park om 17.00 uur dicht. De tentoonstelling is te bezichtigen gedurende de openingstijden van het park.

Steunbetuiging van de Nederlandse Tuinenstichting

De Nederlandse Tuinenstichting ondersteunt het initiatief van de Stichting Zuilen en Vecht van harte. De Monumentencommissie heeft in haar contacten met raadsleden en ambtenaren met nadruk gewezen op het belang van een overkoepelend groenerfgoedbeleid. Utrecht heeft immers diverse cultuurhistorisch waardevolle parken, zoals het Wilhelminapark, de voormalige buitenplaats Oog In Al, het Transwijkpark uit de wederopbouwperiode en het 'volkspark' Julianapark. De Monumentencommissie volgt met aandacht het verloop van de aanwijzingsprocedure.

Tekst - Lenneke Berkhout
Fotografie - Lenneke Berkhout en
Korneel Aschman

Zicht op de vijver in 1948.

Een deel van de vijver met twee moerascypressen uit 1903.

Cederbosje bij paviljoen Juliana.

Speelweide met oude abeel.

Tussen vijver en voliëres.